

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Rodziny
i Polityki Społecznej (23.)
w dniu 24 maja 2012 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (druk senacki nr 113, druki sejmowe nr 120 i 357).

(Początek posiedzenia o godzinie 8 minut 28)

(Posiedzeniu przewodniczący przewodniczący Mieczysław Augustyn)

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Rozpoczynamy dwudzieste trzecie posiedzenie Komisji Rodziny i Polityki Społecznej.

Bardzo serdecznie witam państwa senatorów i przedstawicieli rządu. Z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej witam panią minister Czesławę Ostrowską wraz ze współpracownikami, z Rządowego Centrum Legislacji – pana dyrektora Włodzimierza Zająca i z Państwowej Inspekcji Pracy – pana dyrektora Jarosława Leśniewskiego wraz ze współpracownikami. Witamy serdecznie.

W porządku naszego posiedzenia mamy rozpatrzenie ustawy o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to przedłożenie rządowe, wobec tego w pierwszej kolejności poproszę panią minister lub wskazane przez nią osoby o krótkie zaprezentowanie ustawy.

Proszę jeszcze przyjąć do wiadomości, że zaczynamy obrady, ale czeka nas przerwa, ponieważ o godzinie 9.00 są głosowania. Przejdziemy wówczas na salę posiedzeń i po głosowaniach wrócimy. Gości proszę o cierpliwość. Nie udało się wczoraj doprowadzić obrad do finału.

Bardzo proszę.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Czesława Ostrowska:

Oczywiście, Panie Przewodniczący, jesteśmy do dyspozycji. Będziemy oczekiwać na państwa senatorów.

Panie Przewodniczący! Panie Senator i Panowie Senatorowie!

Celem przedkładanej Wysokiej Komisji ustawy jest wdrożenie do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r., przewidującej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich. Prace nad projektem ustawy koordynuje minister pracy i polityki społecznej, jednak zagadnienia, które reguluje ten projekt, pozostają w kompetencji różnych ministrów. Projekt zawiera propozycję nowelizacji dziewięciu innych ustaw.

Prace nad tym projektem toczyły się z udziałem ministrów finansów, gospodarki, rozwoju regionalnego, rolnictwa i rozwoju wsi, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, spraw zagranicznych. Współpracowali także: Urząd do Spraw Cudzoziemców, Komenda Główna Straży Granicznej, Urząd Zamówień Publicznych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a także główny inspektor pracy i główny inspektor ochrony danych osobowych. Przedstawiciele wielu z tych instytucji są obecni razem ze mną na sali.

Ustawa ma charakter dostosowawczy do prawa Unii Europejskiej. Celem dyrektywy, którą implementujemy, jest, po pierwsze, ograniczenie skali nielegalnej imigracji do Unii Europejskiej poprzez zmniejszenie atrakcyjności zatrudniania nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich; po drugie, wprowadzenie przez wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej zbliżonych kar dla pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich; po trzecie, racjonalizacja i zwiększenie skuteczności legalności zatrudnienia.

W Polsce ustawa ta będzie miała dość ograniczony charakter, gdyż odsetek cudzoziemców na rynku pracy wynosi zaledwie 0,3% w stosunku do ogółu pracujących i należy do najniższych wśród wszystkich krajów OECD. Średnia dla krajów OECD wynosi 12%. Mimo iż w ostatnich latach liczba cudzoziemców zatrudnionych w Polsce stale rośnie – na przykład w 2010 r. wydano ponad trzydzieści sześć tysięcy zezwoleń na pracę, co oznacza wzrost o 25% w stosunku do liczby zezwoleń wydanych w 2009 r. – nadal te liczby stawiają nas w końcówce krajów, w których pracują cudzoziemcy.

Widoczny jest także wzrost liczby zarejestrowanych oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom, ale, jak mówiłam, na dzisiaj nie jest to jeszcze – i szybko nie będzie – dominująca forma funkcjonowania tego rodzaju stosunku pracy na rynku pracy. W przygotowanych projektach polityki migracyjnej Polska chce się jednak szerzej otworzyć na współpracę z imigrantami, znaleźć właściwe formy ich integracji ze społeczeństwem polskim. Przypominam, że po 2015 r. będziemy mieli problemy z niedoborem siły roboczej, które się szczególnie nasilą około 2020 r. i w latach następnych.

Zakres dyrektywy, którą implementujemy, a także przedłożonej państwu ustawy dotyczy zatrudniania osób, które nielegalnie przebywają na terytorium państwa członkowskiego Unii. Jest to tylko jeden z aspektów nielegalnego

zatrudniania cudzoziemców w rozumieniu polskich przepisów. Wyniki kontroli przeprowadzonej przez Państwową Inspekcję Pracy pokazują, iż wykonywanie pracy przez cudzoziemców bez wymaganych dokumentów pobytowych nie należy do najczęściej stwierdzanych naruszeń. Na przykład w 2010 r. w całej Polsce takich naruszeń było niecałe sto. W Polsce mamy do czynienia z innym problemem, to znaczy z legalnym pobytom i z nielegalną pracą. Spełnienie tych dwóch warunków występuje w znacznie bardziej ograniczonym zakresie. Często uchybieniem spotykanym w wypadku zatrudnienia cudzoziemców jest, oprócz tego, że pracują nielegalnie, niezgłaszanie ich – lub też nieterminowe ich zgłaszanie – do ubezpieczeń społecznych.

Oczywiście bardzo trudno jest oszacować, ilu cudzoziemców przebywa w Polsce nielegalnie. Jak państwo wiedzą, w tej chwili trwa jeszcze realizacja ustawy o abolicji. W stosunku do abolicji z lat dziewięćdziesiątych ta cieszy się znacznie większym zainteresowaniem. Według stanu na dzień 23 maja zarejestrowało się już sześć tysięcy osiemset dwadzieścia pięć osób ubiegających się o abolicję. Zgłosili się dobrowolnie nielegalnie przebywający, nielegalnie pracujący i już tysiąc pięćset wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie. Abolicja jest dla tych ludzi szansą, żeby zalegalizować swój pobyt i zacząć funkcjonować normalnie. Każde państwo dąży do tego, aby nie było ograniczeń w pracy cudzoziemców, zwłaszcza tych, którzy mają kwalifikacje niezbędne lub potrzebne w danym kraju, ale chcemy wszyscy, żeby ci ludzie pracowali legalnie, żeby nie byli wykorzystywani, żeby płacili stosowne podatki w państwie, w którym pracują, przyczyniali się do wzrostu jego PKB, tak jak na przykład polscy pracownicy przyczyniają się do wzrostu PKB chociażby w Wielkiej Brytanii. W wypadku nielegalnych form zatrudniania, często związanych z dyskryminacją i wyzyskiem ludzi, powinny być stosowane surowe kary.

Chcę też państwu powiedzieć, że do tej pory według danych, które mamy... Straż Graniczna mogłaby tu pomóc. Mielicie do czynienia właściwie tylko z jednym obozem pracy na południu Polski. Były w nim Tajki ściągnięte do Polski nielegalnie. Na razie chyba nie stwierdzono w Polsce więcej nielegalnych obozów pracy, ale to nie znaczy, że takie zjawisko nie funkcjonuje i że nie będzie się nasilało.

Pomimo stosunkowo niewielkiej skali zatrudnienia cudzoziemców przebywających w Rzeczypospolitej Polskiej wbrew przepisom odpowiednie wdrożenie tej dyrektywy będzie sygnałem polityki państwa zmierzającej do zwalczania nielegalnego zatrudniania cudzoziemców i będzie wzmacniało nasze działania na rzecz pełnej integracji cudzoziemców, którzy będą chcieli w Polsce pracować.

Wedle obowiązujących u nas przepisów dotyczących zatrudniania cudzoziemców projekt obejmuje zarówno pracę na podstawie umów o pracę, czyli w rozumieniu kodeksowym, ale także na podstawie umów cywilnoprawnych. Mieliliśmy olbrzymie problemy, nie ukrywam, z implementacją tej dyrektywy ze względu na specyfikę polskiego systemu prawnego, a także ze względu na wprowadzanie nowych rozwiązań, do tej pory niewystępujących w prawodawstwie polskim.

Przedstawiony projekt ustawy nakłada na podmioty, które powierzają wykonywanie pracy, obowiązek żądania od cudzoziemców przedstawienia dokumentu potwierdzającego jego legalny pobyt oraz zobowiązuje pracodawców do przechowywania kopii tego dokumentu przez cały czas ich zatrudniania. Każdy legalnie przebywający cudzoziemiec dysponuje odpowiednim dokumentem pobytowym. Wzory tych dokumentów są powszechnie dostępne, występują też w Biuletynie Informacji Publicznej stosownych urzędów, które zajmują się tymi sprawami.

Zrealizowanie tych obowiązków w dobrej wierze spowoduje zniesienie odpowiedzialności pracodawcy, pod warunkiem że dopełni także obowiązku zgłoszenia cudzoziemca do ubezpieczeń społecznych, jeśli jest to wymagane odrębnymi przepisami.

Projekt ustawy przewiduje także czterdziestopięciodniowy termin od dnia wejścia w życie ustawy na uzupełnienie dokumentacji dotyczącej cudzoziemców zatrudnionych w dniu wejścia w życie ustawy. Wydaje się, że to jest okres wystarczający, żeby każdy mógł wywiązać się z tego obowiązku.

Za naruszenie zakazu zatrudnienia cudzoziemców przebywających nielegalnie na terytorium Polski ustawa wprowadza, jak już wspomniałam, szereg sankcji o charakterze administracyjnym, cywilnym i karnym. Proponowany katalog tych sankcji jest zgodny z ramami określonymi w dyrektywie, której głównym celem jest proporcjonalny, ale jednocześnie odstraszący charakter sankcji.

Projekt ustawy wprowadza również nowe przestępstwa, takie jak powierzenie pracy osobie małoletniej przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnego dokumentu pobytowego oraz równoczesne powierzenie pracy wielu osobom lub uporczywe powierzenie pracy cudzoziemcowi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Przestępstwem stanie się także powierzenie pracy osobie, która padła ofiarą handlu ludźmi, lub powierzenie pracy w warunkach szczególnego wyzysku. Ustawa przewiduje także dodatkowe sankcje, takie jak niemożność zaliczania do kosztów uzyskania przychodów osób fizycznych i prawnych wynagrodzenia, wraz z podatkami i składkami, wypłacanego nielegalnie zatrudnionemu, wykluczenie z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na okres jednego roku, wykreślenie z rejestru agencji zatrudnienia w wypadku zatrudniania nielegalnie przebywającego cudzoziemca. Ponadto możliwe jest orzeczenie przez sąd dodatkowych środków karnych, polegających na pozbawieniu dostępu do środków europejskich pochodzących z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz do środków na realizację wspólnej polityki rolnej na okres od roku do pięciu lat i na zwrocie równowartości środków europejskich uzyskanych w okresie dwunastu miesięcy poprzedzających wydanie wyroku.

Projekt ustawy przewiduje także rozszerzenie katalogu zadań Straży Granicznej o zwalczanie wprowadzonych ustawą przestępstw i umożliwienie stosowania w tym celu kontroli operacyjnej, zakupu kontrolowanego. Ponadto projekt przewiduje łatwiejszy dostęp Państwowej Inspekcji Pracy i Straży Granicznej do danych ZUS, co wpłynie na zwiększenie efektywności prowadzonych kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców.

Dyrektywa, a w ślad za nią prezentowana ustawa, wprowadza także przepisy chroniące pracujących cudzoziemców przed nadużyciami ze strony pracodawców. Dotyczy to wprowadzenia domniemania istnienia stosunku pracy na okres trzech miesięcy, a w wypadku umów cywilnoprawnych domniemania uzasadnionego wynagrodzenia w wysokości trzykrotnego minimalnego wynagrodzenia za pracę. Znacząco ułatwi to zatrudnionym obywatelom państw trzecich dochodzenie swoich roszczeń w razie niewypłacania im przez pracodawcę wynagrodzenia lub innego świadczenia. Zarówno podmiot powierzający wykonywanie pracy, jak i cudzoziemiec będą mogli dowieść, że wynagrodzenie zostało uzgodnione w innej wysokości lub okres zatrudnienia był inny.

Projekt ustawy wprowadza także wymóg określania, na podstawie regularnie przygotowywanych ocen, ryzyka sektorów, w których koncentruje się zatrudnienie nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich. Zgodnie z projektem za to zadanie będzie odpowiedzialny minister właściwy do spraw pracy we współpracy z innymi wskazanymi w projekcie ustawy ministrami. Należy zaznaczyć, że w wypadku Polski proces implementacji dyrektywy jest opóźniony, konieczne jest zatem jak najszybsze zakończenie prac legislacyjnych w celu uniknięcia sankcji grożących państwom członkowskim za niewywiązywanie się z leżących na nich obowiązków. Otrzymaliśmy drugie upomnienie, bym powiedziała. Przedstawiając przedkłaданą ustawę, wyrażam nadzieję, że komisja rozpatrzy ją pozytywnie. Dziękuję.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję.

Mam nadzieję, że do głosowania zdążymy się zapoznać z opinią Biura Legislacyjnego.

Dotarła do mnie kolejna karta z listą gości. Witam przedstawicieli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Komendy Głównej Straży Granicznej, Ministerstwa Sprawiedliwości i panią Iwonę Zeman...

Tak?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Zemanek, tak? Dziękuję bardzo.

...z Urzędu do Spraw...

(Głos z sali: Cudzoziemców.)

...Cudzoziemców.

Proszę bardzo, Panie Mecenasie, o zwięzłe przedstawienie uwag dotyczących ustawy.

Starszy Legislador w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Dziękuję bardzo.

Szymon Giderewicz, legislator.

Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

W opinii biura znalazło się szesnaście szczegółowych uwag. Uwaga pierwsza ma według nas charakter technologiczny. Poprawia zbyt wąskie, mogące budzić wątpliwości odesłanie.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Jeśli państwo pozwolą, to ponieważ tych uwag jest dużo, będę od razu pytał o stanowisko rządu, żebyśmy po do tego nie wracali. Czy jest zgoda na takie procedowanie? Wtedy mielibyśmy szybciej, przed dyskusją, jasność w tej kwestii. Tak?

(Głos z sali: Tak.)

W takim razie bardzo proszę o stanowisko rządu.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Czesława Ostrowska:

W art. 4 ust. 2...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Przepraszam bardzo, już mówię do mikrofonu.

My uważamy, że przyjęcie tej poprawki nie jest konieczne – aczkolwiek może być ona przyjęta – ponieważ celem art. 4 ust. 2 i 4 jest ustalenie wysokości przysługującego wynagrodzenia, co w razie braku dowodów nastąpi przez domniemanie stosunku pracy i minimalnego wynagrodzenia. Poprawka może być przyjęta, ale nie jest to konieczne, zostawiamy więc decyzję państwu senatorom.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Rozumiem.

Proszę o uwagę drugą.

Starszy Legislador w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

W uwadze drugiej, również technologicznej, skreślamy zbędny fragment przepisu.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Czesława Ostrowska:

Naszym zdaniem powinna być ona przyjęta.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

Uwaga trzecia.

Starszy Legislador w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Uwaga zawarta w punkcie trzecim...

(Przewodniczący Mieczysław Augustyn: Uwaga trzecia.)

...w zasadzie nie stanowi propozycji poprawki. Jest wprowadzeniem do wszystkich uwag związanych z art. 6 i art. 7 ustawy, które wprowadzają zasadę odpowiedzialności wykonawcy za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy nawiązanego przez podwykonawcę tego wykonawcy, będącego jednocześnie pracodawcą. Uwaga ta nie neguje potrzeby wprowadzenia takich rozwiązań, gdyż wynikają

one bezpośrednio z konieczności implementacji postanowień dyrektywy europejskiej. Chcemy jednak zwrócić uwagę na odstępstwo od ogólnych zasad dochodzenia załączonych wynagrodzeń w związku z wprowadzeniem takich przepisów. Przepisy te uczynią uprzywilejowanymi w dochodzeniu roszczeń jedynie cudzoziemców, którzy przebywają w Polsce nielegalnie, a więc bez ważnego dokumentu pobytowego, nie będą zaś obejmować cudzoziemców przebywających w Polsce legalnie, świadczących pracę zarówno nielegalnie, jak i legalnie, nie obejmą również oczywiście obywateli polskich.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję.

Jakie jest stanowisko resortu w sprawie tych uwag?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Czesława Ostrowska:

Zanim oddam głos pani dyrektor Sweklej, która zajmuje się u nas imigracją, chcę powiedzieć, że cudzoziemcy legalnie przebywający i legalnie pracujący w Polsce, na podstawie stosownych zezwoleń, w wypadku roszczeń, które nie są zaspokajane przez pracodawców, korzystają z takich przepisów jak pracownicy polscy, czyli z ustawy o Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Proszę bardzo, Pani Mecenasa.

Zastępca Dyrektora Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Magdalena Sweklej:

Dziękuję bardzo.

Ja w uzupełnieniu dodam tylko to, że istotnie, jak wskazał pan mecenas, zakres tej dyrektywy jest bardzo wąski i te dodatkowe uprawnienia są wąskie, a wynika to z tego, że chodzi tu o szczególną grupę osób, która, będąc u nas nielegalnie, ma utrudnione dochodzenie roszczeń pracowniczych.

Przepisy art. 6 i 7 nie naruszają ogólnej zasady, że podmiot powierzający wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę czy umowy cywilnoprawnej z cudzoziemcem jest względem tej osoby zobowiązany do wypłaty wynagrodzenia i wszystkich świadczeń z tym związanych. Przepisy te mają tylko charakter uzupełniający, kiedy nie jest możliwe uzyskanie od właściwego pracodawcy czy podmiotu powierzającego wykonywanie pracy zasadnego wynagrodzenia lub kosztów wydalenia.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję.

Pan legislator nie sformułował tutaj propozycji poprawek. Rozumiem, że resort też nie widzi takiej potrzeby.

Przechodzimy do omówienia uwagi czwartej.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Uwaga czwarta jest w zasadzie pytaniem do projektodawców, czy nie rozważali potrzeby wprowadzenia definicji wykonawcy, podwykonawcy, głównego wykonawcy. Pojęcia te w prawie polskim nie są rozumiane jednolicie, może więc pojawić się wątpliwość, czy jednoznacznie został tu określony zakres podmiotowy przepisów związanych z wykonawstwem i podwykonawstwem.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Jakie jest stanowisko resortu w tej kwestii?

Zastępca Dyrektora Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Magdalena Sweklej:

Rozważaliśmy tę kwestię i doszliśmy do wniosku, że nie jest to potrzebne, ponieważ pojęcie „podwykonawca”, które występuje w co najmniej dziesięciu ustawach, w tym w kodeksie cywilnym, nie jest w tych ustawach definiowane. Jest ono definiowane w rozporządzeniu Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie polskiej klasyfikacji działalności i definicja tam zawarta jest tożsama z definicją, która jest określona w ustawie. Pojęcie „wykonawca” występuje w kilkudziesięciu ustawach, ale jest definiowane tylko wtedy, jeżeli ma to być rozumienie zawężone w stosunku do pojęcia powszechnie definiowanego, uznaliśmy więc, że tworzenie dodatkowej definicji nie jest tu konieczne. Dziękuję.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

Proszę o omówienie kolejnej uwagi.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Uwaga piąta dotyczy również art. 6 i 7 ustawy. Art. 6 obejmuje odpowiedzialnością wykonawcę, którego bezpośrednim podwykonawcą jest podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi. Art. 7 dotyczy odpowiedzialności głównego wykonawcy i tych podwykonawców, którzy pośredniczą pomiędzy głównym wykonawcą a podmiotem powierzającym wykonywanie pracy. Stąd zasadne wydaje się pytanie o różnice w przesłankach ponoszenia odpowiedzialności z art. 6 i z art. 7.

Różnica pierwsza dotyczy występowania przesłanki świadomości, że pracodawca powierzył wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jedynie w art. 7 ustawy. Ta różnica może się wydawać uzasadniona z punktu widzenia postanowień dyrektywy, ale naszym zdaniem nie ma potrzeby dokonywania

rozdzielenia, jeśli chodzi o przejmowanie odpowiedzialności przez podwykonawców w zakresie ponoszenia kosztów wydalenia cudzoziemca. Zgodnie z art. 6 podwykonawca w zasadzie zawsze będzie zobowiązany do ponoszenia kosztów wydalenia cudzoziemca, jeżeli nie uwolni się od tej odpowiedzialności na mocy art. 6 ust. 2, a zgodnie z art. 7 pośredni podwykonawca i główny wykonawca będą ponosić odpowiedzialność dopiero w wypadku, gdy pracodawca jest niewypłacalny, uchyla się od wypłaty wynagrodzenia lub gdy przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca. Wydaje się, że te przesłanki powinny się znaleźć również w art. 6 w odniesieniu do ust. 1 pkt 2.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję.

Poproszę o stanowisko resortu.

Zastępca Dyrektora Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Magdalena Sweklej:

Odniosę się do poszczególnych uwag, ponieważ mamy różne stanowiska. Jeśli chodzi o uwagę pierwszą, to znaczy konieczność rozdzielenia... W art. 7 dodatkowa przesłanka świadomości, że pracodawca powierzył wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu u nas nielegalnie, wynika wprost z dyrektywy, która jest wdrażana niniejszą ustawą, z art. 8 ust. 2. Jeżeli państwo senatorowie spojrzą, to zobaczą, że jest tam wyraźnie przewidziane, że w wypadku gdy pracodawca jest podwykonawcą, państwa członkowskie zapewniają, żeby główny wykonawca i każdy bezpośredni wykonawca, w wypadku gdy wiedzieli, że podwykonawca zatrudniał nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, mogli ponosić odpowiedzialność. Dlatego uważamy, że w tym zakresie jest to zgodne z dyrektywą. Uzasadnieniem celowościowym tej różnicy jest kwestia stopniowalnej odpowiedzialności. Oczywiście w pierwszej kolejności odpowiada – jak wspominałam, odnosząc się do poprzedniej uwagi – pracodawca czy podmiot powierzający wykonywanie pracy, zatrudniający danego cudzoziemca, w drugiej kolejności bezpośredni wykonawca, czyli ktoś, kto zlecił temu pracodawcy wykonanie pracy. Dużo mniejszą odpowiedzialność dyrektywa przewiduje wobec wszystkich, którzy uczestniczą jakby wieloszczeblowo w całym łańcuchu zleceń i podwykonawstw i stąd to rozdzielenie.

Jeśli chodzi o uwagę drugą, dotyczącą zróżnicowania przesłanek odnośnie do poniesienia kosztów wydalenia cudzoziemca, to po przeprowadzeniu dodatkowej analizy jesteśmy skłonni uznać, że jest ona zasadna.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Ale czy to przyjmie formę poprawki?

(Zastępca Dyrektora Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Magdalena Sweklej: Zakładam, że...)

Za moment w takim razie.

Bardzo proszę.

Zastępca Dyrektora Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Magdalena Sweklej:

I jeszcze trzeci aspekt podniesiony przez pana legislatora – odniesienie do wykonawcy, o którym mowa w art. 6. Tutaj również uważamy, że jest to potrzebne właśnie z powodu tej wieloszczeblowości, tego zróżnicowania. To sformułowanie wyraźnie podkreśla, że oczywiście w pierwszej kolejności odpowiada bezpośrednio zatrudniający, ale też w pierwszej kolejności największy zakres odpowiedzialności ma miejsce w wypadku bezpośredniego wykonawcy, czyli jest to w art. 6.

Art. 7 dotyczy szerszego grona osób i tutaj ta odpowiedzialność powinna być mniejsza. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Poproszę pana legislatora, żeby w podpunkcie drugim, na stronie 6, odnotował sobie propozycję poprawki, którą za chwilę przedstawi. Bardzo proszę.

Tak, widzę, Panie Senatorze, to są ostatnie chwile. Zaraz idziemy na głosowania.

(Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz: Czyli poprawkę przedstawiamy teraz, tak?)

Jeśli to nie zajmie... Niestety nie, po przerwie.

Chciałbym też poinformować, że po przerwie przynajmniej przez chwilę obrady poprowadzi pan przewodniczący Michalski.

(Przerwa w obradach)

Zastępca Przewodniczącego Jan Michalski:

Szanowni Państwo, myślę, że zaczniemy bez zbędnej zwłoki.

Bardzo serdecznie witam na drugiej części posiedzenia komisji. Przechodzimy do rozpatrywania kolejnych uwag Biura Legislacyjnego.

Panie Mecenasie, bardzo proszę o ich przedstawienie.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Uwaga szósta. Rozpatrywana dziś ustawa, wprowadzając w określonych wypadkach odpowiedzialność za wypłatę zaległego wynagrodzenia spoczywającą na wykonawcy, głównym wykonawcy czy też wykonawcy pośredniczącym pomiędzy głównym wykonawcą a pracodawcą, wyłącza możliwość dochodzenia roszczenia, regresu w stosunku do pracodawcy przez podmiot spełniający świadczenie. W naszej ocenie można by rozważyć wprowadzenie takiej instytucji. Stąd propozycja poprawki, z tym że musiałaby ona być zmodyfikowana. W zapisie „może żądać jego zwrotu od podwykonawcy” ostatni wyraz, czyli „podwykonawcy”, w propozycji poprawki sugerujemy zastąpić

wyrazami „podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Zgadzamy się na przyjęcie tej poprawki.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Strona rządowa wyraża zgodę na tę poprawkę.
Bardzo proszę, przechodzimy do następnego punktu.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Jedną z przesłanek odpowiedzialności wykonawców, głównych wykonawców oraz podwykonawców, którzy pośredniczą pomiędzy głównym wykonawcą a podmiotem powierzającym wykonywanie pracy cudzoziemcowi, jest między innymi uporczywe uchylanie się przez pracodawcę od wypłaty wynagrodzenia. Taka odpowiedzialność jest możliwa dopiero po zasądzeniu wynagrodzenia lub po wydaniu decyzji dotyczącej kosztów wydalenia. Wydaje się, że ta przesłanka – ocenna, niejasna – uporczywego uchylania się od wypłaty wynagrodzenia mogłaby zostać zastąpiona przesłanką bezskutecznej egzekucji i dopiero po bezskutecznej egzekucji mogłaby wchodzić odpowiedzialność wykonawcy w miejsce odpowiedzialności podmiotu powierzającego wykonywanie pracy.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Zgadzamy się na przyjęcie poprawki, ale wymaga ona doprecyzowania. Proszę panią Agnieszkę Tomczewską z Ministerstwa Sprawiedliwości o doprecyzowanie.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę.

**Główny Specjalista
w Departamencie Prawa Cywilnego
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Agnieszka Tomczewska:**

Witam państwa serdecznie. Agnieszka Tomczewska.

Minister sprawiedliwości, wychodząc naprzeciw uwagom RCL i Biura Legislacyjnego Senatu, proponuje przejęcie takiego wyrażenia z kodeksu spółek handlowych, który określa przesłanki odpowiedzialności członków zarządu, gdy wierzytelności nie mogą być zaspokojone z majątku

spółki. Jest to przesłanka, która ma miejsce wtedy, gdy egzekucja przeciwko spółce okazuje się bezskuteczna, i która nie tylko otwiera drogę do przedstawienia postanowienia komornika o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, lecz również umożliwia sięgnięcie po inne dowody, które wykazują, że stan majątku nie pozwala na spełnienie świadczenia.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Dziękuję bardzo.

Myślę, że jest to zgodne z uwagami Biura Legislacyjnego.

Strona rządowa wyraża zgodę?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Tak, oczywiście.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę, następna uwaga.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Uwaga ósma ma według nas charakter technicznolegislacyjny. Postulujemy ujednoczenie przepisu art. 6 ust. 1 i wykreślenie w lit. a tego ustępu wyrazu „bezpośrednim”.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Przyjmujemy.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Strona rządowa wyraża zgodę na tę propozycję, możemy więc przejść do uwagi następnej, dziewiątej.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Zgodnie z rozpatrywaną dziś ustawą wykonawca może uwolnić się od odpowiedzialności za zobowiązania pracodawcy, gdy wykaże się należyta starannością – wynika to z art. 6 ust. 2 ustawy – jednak tutaj wątpliwość może budzić to, czy możliwy jest do spełnienia jeden z przykładowo podanych warunków należytej staranności, czyli sprawdzenie obowiązku zgłoszenia cudzoziemca do ubezpieczeń społecznych. Pytanie brzmi: na jakiej podstawie można żądać odpowiednich danych od Zakładu Ubezpieczeń

Społecznych w tym zakresie? W jaki sposób można uwolnić się od odpowiedzialności, spełniając tę przesłankę? Pojawia się też pytanie o intencję przepisu. Czy zwolnić się od odpowiedzialności można po spełnieniu przesłanki poinformowania swojego podwykonawcy o możliwości zwolnienia się od odpowiedzialności i jednocześnie przesłanki sprawdzenia danych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych? Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę, Pani Minister.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Bardzo proszę panią dyrektor Sweklej o udzielnie wyjaśnienia.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Rynku Pracy
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Magdalena Sweklej:**

Chciałabym wyjaśnić, że spełnienie wymagań należytej staranności będzie oceniane każdorazowo w danej sprawie. Jeśli chodzi o możliwość sprawdzenia realizacji obowiązku zgłoszenia do ZUS, to wykonawca główny może poprosić podwykonawcę o przekazanie stosownej dokumentacji. Każdy płatnik ma obowiązek przechowywać dokumentację potwierdzającą zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych. W celu spełnienia warunku należytej staranności pożądane byłoby, biorąc pod uwagę treść przepisu, łączne wypełnienie obu tych przesłanek. Niemniej jednak, jak wspomniałam na początku, badana będzie konkretna sprawa i na przykład w razie niemożliwości spełnienia jednego z warunków dla oceny wykazania należytej staranności będą brane pod uwagę wszelkie dodatkowe działania wykonawcy w tym zakresie. Jeśli chodzi o powód wskazania takich przesłanek, dyrektywa rzeczywiście mówi tylko o możliwości zwolnienia się z odpowiedzialności w razie wykazania należytej staranności. Niemniej jednak w toku konsultacji społecznych dostawaliśmy sygnały, że trzeba doprecyzować, w jaki sposób można byłoby wykazać tę staranność. Po konsultacji i uzyskaniu informacji, jak to wygląda w innych krajach, doszliśmy do wniosku, że takie uszczegółowienie – pokazujące tylko jedną z możliwości, co podkreśla sformułowanie „w szczególności” – może być pożądane. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Rozumiem, że strona rządowa podtrzymuje zapis pierwotny ustawy.

Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do następnej uwagi.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Uwaga dziesiąta, zmiana redakcyjna.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Przyjmujemy.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Następny punkt, bardzo proszę.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Uwaga jedenasta. Rozpatrywana dziś ustawa nakłada na Państwową Inspekcję Pracy oraz na Straż Graniczną obowiązek przekazywania corocznych zbiorczych wyników kontroli w zakresie legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców. Informacja ta ma być składana za rok ubiegły do dnia 30 kwietnia kolejnego roku. Pojawia się pytanie, czy pierwsza z tych informacji, a więc informacja za rok 2012, będzie mogła przybrać pełny kształt wskazany dla niej w ustawie, a zwłaszcza czy będzie mogła dotyczyć całego roku 2012, a nie tylko jego części, i czy w tym zakresie nie jest potrzebny przepis dostosowujący.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę, Pani Minister.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Bardzo proszę panią dyrektor Sweklej.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Rynku Pracy
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Magdalena Sweklej:**

Dziękuję bardzo.

Rzeczywiście, można mieć wątpliwości co do tego, jak powinny wyglądać pierwsze raporty, które organy kontrolne przedstawią ministrowi właściwemu do spraw pracy i do spraw wewnętrznych. W związku z tym przepis przejściowy byłby potrzebny, aczkolwiek, żeby pokazać sekwencję zdarzeń, jaka powinna nastąpić w pierwszym okresie po wejściu w życie ustawy, proponowalibyśmy doprecyzowanie, które zmierza do przedstawienia następującej sekwencji zdarzeń. Najpierw organy kontrolne, Straż Graniczna i Państwowa Inspekcja Pracy, przekazują

właściwym ministrom wyniki kontroli za cały rok 2012, nie wskazując oczywiście procentowego udziału w sektorach ryzyka, o których mowa w przepisach dodawanych do ustawy o Straży Granicznej i do ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy. Następnie na tej podstawie – z uwzględnieniem oczywiście również innych elementów – minister pracy będzie mógł dokonać pierwszej oceny ryzyka i wskazać sektory szczególnie zagrożone wykonywaniem pracy przez nielegalnie przebywających cudzoziemców. Następnie sprawozdanie będą mogły konsumować wszystkie te elementy, które są określone odpowiednio w dodawanym art. 10d ust. 23a w ustawie o Straży Granicznej i w dodawanym ust. 2a w art. 18 w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy.

W związku z tym mielibyśmy propozycję modyfikacji tego przepisu. Pierwsza drobna modyfikacja dotyczy tego, że w propozycji nie ma odniesienia do ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy, jest to więc kwestia czysto techniczna. Druga modyfikacja to wskazanie celu przekazywania tej pierwszej informacji oraz przekazywania informacji dotyczącej wszystkich sektorów, żeby minister mógł dokonać prawidłowej pierwszej oceny. Oczywiście brzmienie może być jeszcze korygowane, ale nasza propozycja byłaby następująca. Jeśli chodzi o odniesienie do propozycji pana legislatora, początek byłby taki, jak jest, to znaczy: „Zbiorcze wyniki kontroli, o których mowa w art. 10d ust. 23a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej oraz w art. 18 ust. 2a ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r.”. I tutaj trzeba dodać „o Państwowej Inspekcji Pracy”. Jest to drobna pomyłka redakcyjna. Następnie tak, jak jest w propozycji pana legislatora: „w brzmieniu dodanym ustawą za rok 2012 obejmują”. I tutaj proponowalibyśmy skreślenie sformułowania „okres od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 31 grudnia 2012 r.”, ponieważ, tak jak powiedziałam, dla tej pierwszej oceny ważne są dane za cały rok. I dodalibyśmy sformułowanie, które jest dosyć długie, ale wynika ono ze sformułowania, jakie jest w przepisach dodawanych niniejszą ustawą w dwóch wspomnianych ustawach: „wskazanie procentowego udziału podmiotów powierzających wykonywanie pracy cudzoziemcom przebywającym bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej we wszystkich sektorach” – to jest ta różnica w stosunku do normalnych ocen – „w celu dokonania pierwszej oceny ryzyka, o której mowa w art. 4 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w brzmieniu nadanym ustawą”.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Czy to nie zmienia charakteru tej uwagi? Czy jesteśmy w stanie przygotować taką poprawkę do głosowania?

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

My dostrzeżliśmy ewentualną potrzebę wprowadzenia przepisu przejściowego, z tym że skupiliśmy się na tym, iż może się okazać, że minister nie będzie mógł przedstawić

całościowej informacji, czyli za cały rok 2012, ponieważ ustawa wchodzi w życie w trakcie roku. Tymczasem widzę, że państwo nie mają z tym problemu i że faktycznie ta informacja może dotyczyć całego roku, ale jej zakres przedmiotowy musi być zmieniony. Wersja poprawki zaproponowana przez ministerstwo wyjaśnia sytuację i według nas na pierwszy rzut oka jest legislacyjnie prawidłowa. Gdybyśmy mieli jakieś wątpliwości, to będziemy je sygnalizować na późniejszym etapie postępowania.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że stosowna poprawka w brzmieniu zaproponowanym przez panią dyrektor będzie przedmiotem głosowania.

Przechodzimy do uwagi dwunastej.

Bardzo proszę.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Uwaga dwunasta dotyczy nowelizacji ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z dodawanymi do tej ustawy przepisami Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje Straży Granicznej oraz Państwowej Inspekcji Pracy między innymi numer według PKD, czyli Polskiej Klasyfikacji Działalności, płatnika składek oraz kod tytułu ubezpieczenia cudzoziemca. Są to określenia nieznane ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych i wydaje się, że trzeba je doprecyzować. Jeśli chodzi o numer według Polskiej Klasyfikacji Działalności, to pod tym pojęciem kryje się kod rodzaju działalności w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W dalszym ciągu nie mamy jednak ustawowego określenia kodu tytułu ubezpieczenia. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę, Pani Minister.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Pani dyrektor Sweklej.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Rynku Pracy
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Magdalena Sweklej:**

Jeśli chodzi o pierwszą uwagę odnośnie do kodu rodzaju działalności, to się zgadzamy. Jeśli zaś chodzi o uwagę drugą, to uważamy, że nie jest to konieczne. Przeciwnie, kod tytułu ubezpieczenia jest istotny dla organów kontrolnych. Może ustawa nie przewiduje takiego sformułowania, nie-

mniej jednak jest to istotne z praktycznego punktu widzenia i ma swoje umocowanie w rozporządzeniu ministra pracy i polityki społecznej z 23 października 2009 r. w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych, imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika deklaracji rozliczeniowych, deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz innych dokumentów. Bardzo długi jest tytuł rozporządzenia, które zawiera to, co dla nas w tej chwili najistotniejsze, czyli zasady dotyczące przekazywania informacji o kodzie tytułu ubezpieczenia. Nie wiem, czy koledzy z Państwowej Inspekcji Pracy i ze Straży Granicznej będą chcieli to uzupełnić, ale z praktycznego punktu widzenia jest to istotne dla prowadzenia postępowań kontrolnych.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Czy Państwowa Inspekcja Pracy chce coś dodać? Proszę bardzo.

**Dyrektor
Departamentu Legalności Zatrudnienia
w Państwowej Inspekcji Pracy
Jarosław Leśniewski:**

Chcieliśmy wesprzeć tę argumentację, ponieważ jest również podstawa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. W art. 40 ust. 2 pkt 1 jest mowa, że na koncie ubezpieczonego ewidencjonuje się także informacje wymienione w drukach zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Jest taki druk, zwany ZUS ZUA, i elementem tego druku jest właśnie wskazanie kodu tytułu ubezpieczenia, czyli ma to również oparcie w ustawie. Jak wspomniała pani minister, te dane są potrzebne Państwowej Inspekcji Pracy do prawidłowego określenia, na jakiej podstawie prawnej cudzoziemiec jest zatrudniony i czy wszystko jest zgodne z prawem w tym zakresie.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Dziękuję bardzo.
Panie Mecenasie, bardzo proszę.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Rozumiem, że jeżeli ta uwaga Biura Legislacyjnego miałaby zainspirować jakąś poprawkę, to w tej chwili poprawka ta byłaby możliwa do sformułowania jedynie w oparciu o punkt pierwszy uwagi dwunastej, czyli byłoby to zastąpienie numeru według Polskiej Klasyfikacji Działalności kodem rodzaju działalności. Jeśli zaś chodzi o uwagę zawartą w punkcie drugim, to rozumiem, że kod tytułu ubezpieczenia jest normowany powszechnie obo-

wiązującymi przepisami, ale są to przepisy rozporządzenia. Przepisy rozporządzenia nie mogą wpływać na treść ustawy. Można sobie wyobrazić sytuację, w której minister zmieni rozporządzenie w ten sposób, że już kodu tytułu ubezpieczenia nie będzie. Zgodnie z zasadami techniki prawodawczej nie można budować norm postępowania składających się w części z przepisów rangi ustawowej i w części z przepisów rozporządzenia. Rozumiem więc, że w tej chwili nie jesteśmy w stanie sformułować poprawki, i stąd ta uwaga może rodzić poprawkę w zakresie punktu pierwszego.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że strona rządowa akceptuje zmianę dotyczącą punktu pierwszego uwagi dwunastej, a co do punktu drugiego wnosi o nieprzyjmowanie poprawki.

Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do uwagi trzynastej.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Jest to zmiana technicznolegislacyjna.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Popieramy.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Rząd popiera.

Przechodzimy zatem bardzo szybko do uwagi czternastej.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

W uwadze czternastej nie zawarto propozycji poprawki. Jest to w zasadzie pytanie o cel czy potrzebę wprowadzenia zmian polegających na wskazywaniu szczególnych obowiązków informowania cudzoziemca w wypadku jego wydalenia. Wskazuje się w tym przepisie jedynie pewne szczególne uprawnienia cudzoziemca, nie podając ich pełnego spectrum, i stąd ten przepis w zasadzie w zakresie informowania cudzoziemca może jedynie wprowadzać go w błąd, nie daje mu pełnego spectrum sprawy. Może wprowadzenie tego rozwiązania nie jest konieczne?

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę, Pani Minister.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Wynika to z konieczności realizacji dyrektywy i takie polecenie jest realizowane w art. 6 ust. 2...

(*Zastępca Przewodniczącego Jan Michalski:* Bardzo proszę włączyć mikrofon.)

Przepraszam.

Wynika to dokładnie z dyrektywy, która zawiera takie polecenie, ale o uszczegółowienie poproszę przedstawiciela Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Bardzo proszę.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę.

**Główny Specjalista
w Departamencie Legalizacji Pobytu
w Urzędzie do Spraw Cudzoziemców
Iwona Zemanek:**

Dziękuję bardzo.

Tak, dokładnie w art. 6 ust. 2 §1 dyrektywy przewiduje się obowiązek pouczenia osoby, przed wykonaniem decyzji nakazującej powrót, o uprawnieniach wynikających z art. 13. W art. 13 jest mowa właśnie o możliwości udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia pobytowego na czas trwania odpowiedniego postępowania karnego przeciwko pracodawcy. Konkretnie właśnie o takim zezwoleniu musimy pouczać cudzoziemca w tej sytuacji.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że w związku z tym...

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Proponujemy, żeby tego nie przyjmować.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Nie przyjmować...

Bardzo proszę, Panie Mecenasiu, o uwagę piętą.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Zgodnie z wprowadzonym nowym brzmieniem ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy minister właściwy do spraw rynku pracy w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określa sektory działalności o szczególnym natężeniu powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym bez ważnego

dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium RP. Z uwagi na to, że sektory tej działalności mają następnie stanowić podstawę do określenia właściwych informacji przez Państwową Inspekcję Pracy i Straż Graniczną o zbiorczych wynikach kontroli w zakresie legalności pobytu cudzoziemców, wydaje się, że tutaj właściwym aktem wprowadzenia takiej normy kompetencyjnej powinno być rozporządzenie. Czyli przepis ten powinien upoważniać ministra do wydania rozporządzenia. Stąd stosowne propozycje poprawek Biura Legislacyjnego.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Pani Minister, bardzo proszę.

Przepraszam, ten punkt wymaga trochę szerszego omówienia ze względu na liczbę poprawek zaproponowanych przez...

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Ale my już uzgodniliśmy na roboczo, że właściwie jest to za daleko posunięta regulacja. Przemawiają za tym zarówno względy praktyczne, jak i względy celowości. Powodowałyby ona wydawanie przez prezesa Rady Ministrów kolejnych, może zbędnych aktów prawnych, dlatego że minister pracy, określając dziedziny ryzyka, tak naprawdę kieruje to do dwóch służb, które realizują tę ustawę, czyli do Państwowej Inspekcji Pracy i Straży Granicznej, na podstawie której oni nam też to sygnalizują i analizują, robią jak gdyby swoje plany kontroli. Wprowadzenie nadmiernych regulacji spowoduje, że niepotrzebnie cały ten proces się zagmatwa i przedłuży. Chcę tylko przypomnieć, że każde rozporządzenie, i prezesa Rady Ministrów, i ministra z resortu pracy, z naszej działki, podlega obowiązkowo konsultacjom resortowym i konsultacjom społecznym. Cały proces legislacyjny jest dosyć długi, mogłoby to więc doprowadzić do sparaliżowania pracy tych służb kontroli. Naszym zdaniem w ustawie jest to bardzo jasno powiedziane: analizujemy ryzyka, a Straż Graniczna i Państwowa Inspekcja Pracy wiedzą, co z tym zrobić. Gdyby stosowanie praktyczne ustawy wykazało, że są z tym problemy, to możemy się zastanowić, jak poprawić ten artykuł. Na razie, dyskutując z tymi służbami w kontaktach roboczych, nie widzieliśmy tego typu problemu ani potrzeby takiego regulowania.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę, Panie Mecenasiu.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Wydaje się, że przepisy w brzmieniu zaproponowanego przez ministerstwo nie będą nastęrczać kłopotów, jeśli chodzi o praktykę ich stosowania. Ta uwaga ma charakter

systemowy, bardziej doktrynalny. Być może jest to strzelanie do wróbla z armaty, ale może ta materia, którą państwo regulują, w ogóle nie powinna być objęta ustawą, może tu jest problem. Rozumiem, że z praktycznego punktu widzenia wydawanie rozporządzenia być może co roku byłoby bardzo kłopotliwe.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę. Czy pani minister ma jeszcze jakieś uwagi?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Pan dyrektor Zając, Rządowe Centrum Legislacji.

**Dyrektor Departamentu Prawa Społecznego
w Rządowym Centrum Legislacji
Włodzimierz Zając:**

Szanowni Państwo!

Mamy tu w istocie rzeczy do czynienia z materialną normą kompetencyjną. Żeby podjąć określone działanie, organ administracji publicznej – w tym wypadku minister – musi mieć odpowiedni przepis w ustawie, i żeby wymusić działanie innych organów, takie przepisy zostały sformułowane. Przenoszenie tego na poziom podustawowy, na poziom rozporządzenia wydawanego co roku czy też raz na jakiś czas, zależnie od tego, jak te sektory by się zmieniały – tym bardziej że w istocie rzeczy jest to potrzebne do przekazania corocznej informacji, do pewnego działania powtarzalnego rocznie – wydaje się niezasadne także ze względów systemowych, bym powiedział, tego samego argumentu bym użył.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Dziękuję bardzo za ten wykład.

Rozumiem, że rząd podtrzymuje wniosek o utrzymanie zapisów w brzmieniu zaproponowanym w ustawie.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Tak, Panie Przewodniczący.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Czy są tu jeszcze jakieś uwagi, Panie Mecenasie?

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Nie, dziękuję, rozumiem, że rozstrzygnie to komisja. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

To przechodzimy do ostatniej, szesnastej uwagi Biura Legislacyjnego.

**Starszy Legislador
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Przepis art. 120a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ma wprowadzać instytucję wyłączania odpowiedzialności za część zachowań typizowanych w art. 120 tej ustawy. Budzić on może pewne wątpliwości w zakresie skorelowania jego brzmienia zarówno z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jak i z rozpatrywaną dziś ustawą. Stąd propozycja poprawki Biura Legislacyjnego, która dostosowuje brzmienie tego przepisu do brzmienia przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Zgadzamy się z potrzebą wprowadzenia tej poprawki, ale proponujemy doprecyzowanie jej brzmienia.

Pani Dyrektor, bardzo proszę.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Bardzo proszę.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Rynku Pracy
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Magdalena Sweklej:**

Również zdaniem kolegów z organów kontrolnych cel i zakres przepisu byłyby bardziej jasne – wynika to z definicji nielegalnego wykonywania pracy, która jest w ustawie o promocji – gdyby brzmienie dodawanego art. 120a, a w zasadzie wprowadzenie do niego, bo tylko o tej części przepisu mówimy, było następujące: „Nie podlega karze za wykroczenie określone w art. 120 ust. 1” – dotąd byłoby zgodnie z propozycją legislatora. I tutaj zmiana: „polegające na powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi nieposiadającemu ważnej wizy lub innego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, kto powierzając wykonywanie pracy cudzoziemcowi, spełnił łącznie następujące warunki”. I dalej tak jak w przepisie.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Panie Mecenasiu, możemy uznać, że jest to zgodne z propozycją?

**Starszy Legislator
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Tak.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

A zatem bardzo proszę o przygotowanie poprawki w wersji zaproponowanej przez panią dyrektor.

Szanowni Państwo, przechodzimy do dyskusji.

Czy ktoś z pań senator lub panów senatorów chciałby zabrać głos?

Chyba że, Panie Mecenasiu, są jeszcze jakieś inne uwagi? Nie, już nie ma.

Czy ktoś z zaproszonych gości chciałby jeszcze zabrać głos? Nie.

Myślę, że dyskusja dotycząca zaproponowanych w ustawie zmian wiele wyjaśniła i rozwiła wątpliwości. Warto podkreślić jest to, że ta ustawa nie ma zastosowania do mieszkańców krajów należących do Unii Europejskiej i niektórych innych krajów. Jest to bardzo wąska grupa osób i nie dotyczy to, jak rozumiem, osób przebywających na terenie kraju legalnie w innym celu niż podjęcie pracy. Chodzi tu o bardzo specyficzną grupę cudzoziemców, która przebywa na terenie Unii Europejskiej i naszego kraju w sposób nielegalny.

Jeżeli nie ma innych uwag, żadnych wniosków, to przeszlibyśmy do głosowania. Chciałbym tylko wyjaśnić jeszcze jedną kwestię, dotyczącą uwagi pierwszej. Pani Minister, rozumiem, że ministerstwo nie zgłaszało uwag co do tej propozycji, ale ponieważ pojawiały się dodatkowe wnioski, rozumiem, że z legislacyjnego punktu widzenia przyjęcie tej poprawki mogłoby poprawić...

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

W takim razie też wyrażamy zgodę, oczywiście.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Dziękuję bardzo.

To na pewno troszeczkę usprawni procedowanie.

A zatem, proszę państwa, w toku dyskusji doszliśmy do pewnego konsensusu między legislatorami Senatu i stroną rządową. Chciałbym zaproponować przyjęcie przez komisję poprawek zgłoszonych w punkcie pierwszym, w punkcie drugim, w punkcie piątym w części dotyczącej podpunktu drugiego, w punkcie szóstym, w punkcie siódmym w brzmieniu zaproponowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości,

w punkcie ósmym, w punkcie dziesiątym, w punkcie jedenastym, również w nowym brzmieniu zaproponowanym przez panią dyrektor, jeżeli dobrze pamiętam...

(Głos z sali: Tak, tak.)

Mam tu zapisane.

...w punkcie dwunastym...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak, tak, chodzi o podpunkt pierwszy w punkcie dwunastym.

...w punkcie trzynastym i w punkcie szesnastym, także w brzmieniu zmienionym przez propozycję pani dyrektor.

Szanowna Komisjo, czy są inne wnioski lub inne propozycje?

Skoro nie ma, to głosujemy.

Kto jest za przyjęciem wniosku komisji o wprowadzenie poprawek wymienionych w punktach w brzmieniu zaproponowanym podczas dyskusji? Gdyby ktoś z państwa chciał poznać jeszcze raz dokładną treść poprawek, to pan legislator jest gotów je odczytać, jeżeli nie, to możemy przystąpić do głosowania.

Nie ma uwag.

Kto jest za przyjęciem poprawek łącznie? Proszę o podniesienie ręki. (7)

Dla formalności zapytam – kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (0)

Dziękuję bardzo.

Pozostaje nam kwestia...

(Głos z sali: Całość.)

Przepraszam.

Kto z państwa jest za przyjęciem ustawy wraz z zaproponowanymi poprawkami? Proszę o podniesienie ręki. (7)

Czy ktoś jest przeciw? (0)

Czy ktoś się wstrzymał od głosu? (0)

Pozostaje kwestia ustalenia sprawozdawcy komisji.

Szanowni Państwo, pan senator Mieczysław Augustyn prosił, żeby w razie jego nieobecności... żeby mógł tę ustawę prezentować na posiedzeniu Senatu. Wyrażam na to zgodę.

Czy są uwagi?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Czesława Ostrowska:**

Chciałbym bardzo serdecznie podziękować panu przewodniczącemu i panu przewodniczącemu Augustynowi oraz państwu za przyjęcie ustawy, oczywiście z poprawkami, bo jest ona bardzo ważna, szczególnie dla budżetu państwa.

**Zastępca Przewodniczącego
Jan Michalski:**

Dziękuję państwu, dziękuję pani minister i wszystkim szanownym gościom.

Kończymy dzisiejsze posiedzenie.

Członków komisji w imieniu swoim, pana przewodniczącego Kraski i pana przewodniczącego Augustyna zapraszam na posiedzenie o godzinie 11.00.

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii